

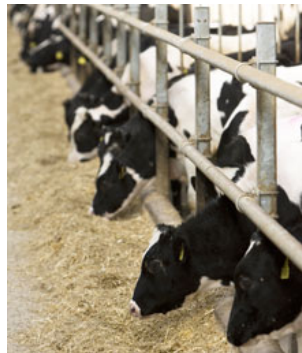
Vælg sengebåse ved nybyggeri til slagtekalve

Selvom det ofte koster en halv gang mere at bygge en slutstald med sengebåse frem for dybstrøelse, er en sengebåsestald det mest økonomiske, fordi halmforbruget er mindre.

Valget mellem at bygge en slutstald med sengebåse eller dybstrøelse står mellem, at acceptere hhv. relativt højere udgifter i byggefasen, men lavere løbende omkostninger - eller omvendt.

For at kunne sammenholde økonomien i de to alternativer tages der i eksemplet nedenfor udgangspunkt i en slutstald med 400 pladser og følgende forudsætninger pr. staldplads (Tabel 1).

Ved dybstrøelse skal der pr. staldplads samlet set investeres i staldanlæg for 8.000 kr. Ved sengebåse koster det 12.000 kr. pr. staldplads. For begge anlæg udgør inventar 25 % af byggeudgifterne til stalden. Inventar bliver i eksemplet afskrevet over 15 år, mens bygningsdelene bliver afskrevet over 30 år. Kapitalen der bliver bundet i anlægget skal forrentes med 5 %. Dermed bliver de samlede kapitalomkostninger pr. staldplads for de to typer staldanlæg 583 kr. for dybstrøelse og 874 kr. for sengebåse.

Alene halmomkostningerne til dybstrøelse udgør næsten lige så meget som de samlede omkostninger til sengebåse-anlægget. Derfor er sengebåsestald på lang sigt den mest rentable investering.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Tabel 1: Økonomiske forudsætninger pr. staldplads

	Pr. staldplads	
	Dybstrøelse	Sengebåse
Investering, staldanlæg total, kr.	8.000	12.000
Heraf bygninger, kr.	6.000	9.000
Heraf inventar, kr.	2.000	3.000
Investering strømaskiner, kr.	750	500
Dagligt forbrug af halm, kg	4	0,3
Timeforbrug strøning, sek pr. dag	9	4,5

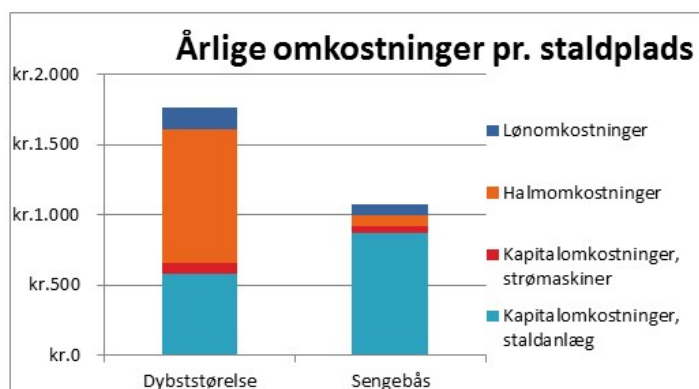
Ud over selve staldanlægget skal der også investeres i strømaskiner. Da det er mere arbejdskrævende at strø i dybstrøelsesstalde, giver det også ringere kapacitetsudnyttelse af strømaskinerne. Derfor skal der ved dybstrøelse pr. staldplads også bindes for 250 kr. mere kapital til strømaskiner i forhold til sengebåse. Strømaskinerne forventes lige som inventardelene i staldanlægget at have en levetid på 15 år. Kapitalen bundet i strømaskiner skal ligeledes forrentes med 5 %. Det giver kapitalomkostninger til strømaskiner pr. staldplads på 72 kr. for dybstrøelse og 48 kr. for sengebåse.

Halmforbruget ved dybstrøelse er per staldplads 13,3 gange større end i sengebåse. Ved en forventet gennemsnitlig halmpris på 0,65 kr./kg (dette er inklusiv omkostningerne til opbevaring af halm) i anlæggets levetid giver det en forventet årlig omkostning til halm pr. staldplads på henholdsvis 949 kr. for dybstrøelse og 71 kr. for sengebåsestalden.

Pr. staldplads skal der bruges dobbelt så lang tid på at strø i en dybstrøelsesstald frem for en sengebåsestald. Ved en forventet timeløn på 170 kr. bliver det dermed til en årlig lønomkostning pr. staldplads på 156 kr. for dybstrøelse og 78 kr. for sengebåse.

Derudover antages det, at alle andre indtægter og omkostninger ved slagtekalveproduktion er uafhængig af valget af staldanlæg. På enkelte bedrifter kan valg af staldtype også have indvirkning på posterne før dækningsbidraget, men det skønnes, at dette i høj grad skyldes bedriftsspecifikke forhold, og er derfor ikke medtaget her.

Figur 1 viser de samlede årlige omkostninger per staldplads, der relaterer sig til de to alternativer.

Af figur 1 ses det, at ved de givne forudsætninger, så er dybstrøelse årligt pr. staldplads næsten 700 kr. dyrere

end sengebåse i slutstalden. Alene halmomkostningerne til dybstrøelse udgør næsten lige så meget som de samlede omkostninger til sengebåse-anlægget. Det svarer alt andet lige til, at den forventede udgift til strøhalm skal falde helt ned til 0,14 kr./kg før dybstrøelse er lige så fordelagtig som sengebåse.

Hvis der regnes med en afskrivningshorisont for hele anlægget både bygninger og inventar på under 5 år, vil dybstrøelse dog blive mere fordelagtig end sengebåse. Her skal det dog bemærkes, at det ved begge staldtyper er særdeles vanskelig at få økonomi i slagtekalveproduktionen med så lav afskrivningshorisont på anlægget.

Fleksibilitet i omkostningerne

Ovenstående beregninger viste, at sengebåse var det økonomisk set bedste alternativ ved de givne forudsætninger. Den største ulempe ved sengebåse er, at når stalden først er bygget, så er 82 % af de staldrelaterede omkostningerne faste omkostninger, der går til at dække forretning og afskrivninger af staldanlægget. Det reducerer selvsagt ens muligheder for i den daglige driftsledelse at forbedre økonomien ved at tilpasse sine omkostninger.

Anlæggets lange afskrivningshorisont gør også, at der sandsynligvis kan komme nye teknologier eller alternative strømaterialer, der kan gøre strøningen i dybstrøelsestalden væsentligt billigere og dermed konkurrencedygtig med sengebåsstalden.

Dette kræver dog, at enten prisen eller forbruget af strøm midler bliver sænket væsentligt i forhold til den halmpris og det halmforbrug, som denne artikel bygger på.

Regn på dine egne forudsætninger

I regnearket [her](#) kan du med udgangspunkt i dine egne forudsætninger beregne, hvilke af de to alternative staldløsninger, der er mest fordelagtigt for dig.

I regnearket kan du også se, hvilket dækningsbidrag, der kræves for at alle dine kapacitets og kapitalomkostninger ved slagtekalveproduktion er dækket. I arket kan du ligeledes finde inspiration fra Business Check Slagtekalve 2010 til, hvordan omkostningsniveauet for kapacitet- og kapitalomkostningerne, der ikke er relateret til selve staldtypen, er for den gennemsnitlige slagtekalveproducent.

Du kan også kontakte Per Spleth på mail psp@vfl.dk eller telefon 8740 5301, der kan hjælpe dig med forudsætningerne og rådgive om, hvilke forhold man skal være opmærksom på ved nybyg af slutstalde.

Du kan finde Business Check Slagtekalve [her](#), hvor du har mulighed for at benchmarke økonomien i din produktion med dine kollegaer.